

■ Жыццёвінкі

СВАЁ — НЕ ЧУЖОЕ

ЛЮБИМАЕ «ДЗІЦЯ»

Вечаровая пара. Натомленыя за дзень суседкі Вольга Пятроўна і Ніна Сцяпанайна сядзяць на лаве перад парканчыкам, пра жыццё баяць. Няма дажджу, і гэта асабліва непакойчы вясковых бабуляў: калі градкі яшчэ можна паліць калодзежнай вадой, так-сяк уратаваць іх, то на бульбу ні сілы, ні вады не хопіць — абавязкова дождж патрэбны. А дзе ён, небарака?

— А чаму гэта, маладзіца, пустазелле і паліваць не трэба, а яно вунь як прэ?! — цікавіцца Вольга Пятроўна ў Ніны Сцяпанайны. — Глянё вунь... Павярні галаву...

— Ды я ж хіба не бачу? Навошта галавой круціць? А сапраўды, чаго ж так?

Пэўны час старыя маўчаць. Вольга Пятроўна нарэшце парушае маўчанне:

— Таму, відаць, што пустазелле сама зямля пасадзіла, а не мы з табой. А якая ж маці сваё дзіця пакрыўдзіць?..

ДЗЯКУЙ ЖОНЦЫ

Санаторый. Першая палова дня. Вяртаем з жонкай з праездур. Прыбіральшчыца толькі што памыла падлогу ў нашым пакойчыку, выпрасталася, зняла анучу са швабры, прыветна нам усміхнулася і сказала:

— Вялікі дзякуй за парадак, што падтрымліваеце ў пакойчыку. Я наогул люблю сямейныя пары. У нас тут некалі, вы паслухайце толькі, жыў адзін дзядок. Яму было — не паверыце! — дзевяноста два гады. Пахваліла і яго за парадак. Малайчына, дзядуля, кажу. А ён заяўляе бадзёра так: «Гэта не мне трэба дзякуй казаць, а маёй жонцы. Яна прывучыла мяне да парадку». — «Якім чынам, цікава?» — «А вельмі проста... У першыя дні, як толькі пабраліся шлюбам, шкарпэткі ці кашулю кіну абы дзе ў пакоі ці абытак не там пастаўлю, — яна тыдзень са мной не размаўляе. Карміць карміла, хлусіць не буду. Але падавала ежу на стол як чужому. Ага, думаю, трэба перарабляцца...» Я ўсміхнулася старому пасля пачутага і папрасіла перадаць словы падзякі сваёй бабулі.

— Абавязкова перадам, — сур'эзна паабяцаў дзядуля. — Чаму ж не перадаць, калі яна гэта заслужыла?

ХАТА НЕ ПУСКАЕ

Ігнат дажывае век адзін. Дзеці ў горадзе, жонка гадоў колькі таму адышла ў іншы свет. Кажуць, неяк прыехаў да яго малодшы сын Пятро з адным жаданнем — забраць нарэшце бацьку да сябе ў горад, усё ж лягчэй там будзе яму. Чаму нарэшце? Ды браліся за гэтую справу дзеці не адзін ужо раз, а толькі нічога не атрымалася. «Едзьце, адкуль прыехалі! Як гэта я сваю хату пакіну? Не смяшце людзей», — аднекаўся стары. Сілкам жа яго і сапраўды не пацягнуеш — не дзіця.

А тут Пятро паабяцаў сваім братам Мікалаю і Сцяпану, што без бацькі не прыедзе. Збірайце на стол і сустракайце. Пастаўлю бацьку ўмову: не паедзеш, скажу, ты, не паеду і я. Сяду на парозе і буду сядзець. Хоць дзень, хоць два...

Пятро, ледзьве пераступіўшы парог, заявіў старому пра мэту візіту. А Ігнат сваё:

— Не паеду, хлопцы. Вы лепш мне дроў назапасьце... А вады вядзерца як-небудзь прынясу. Тым больш што я ўжо свой багаж упакаваў і адправіў...

— Куды? Які багаж? — здзівіўся Пятро.

— А туды... — Ігнат махнуў у бой могілак. — У ім тры інфаркты... Артроз з артрытам... І рэўматызм...

ЯК ЖЫВАЯ

Бабы Дуні даўно няма ўжо. Бываючы на вясковых могілках, падыходжу і да яе. Углядаюся ў выяву старой — як жывая на гранітнай пліце. І быццам чую яе голас — прыглушана-хрыпаваты, нетаропкі:

— Як толькі сышоў снег, падсохла зямля, смецце каля двара зграбла ў кучкі, а потым знесла ў адну бліжэй да дарогі, там можна спаліць — пясок, а пабудовы далёка. Спаліла, значыць, смецце, а потым у краму пабегла. Набрала ўсяго, а тады — цап: няма грошай. Добра ж помню, што ў кішэні былі. Мо дома, думаю? Пабегла — і дома няма. Куды ж яны

падзеліся, халера? Увесь вечар маракавала, і толькі тады да мяне дайшло — грошы, пэўна ж, вылецелі з кішэні, і я іх разам са смеццем зграбла і спаліла, сляпяя цяцера. Перажывала, вядома ж. А потым супакоілася: гэта ж Бог мяне пакараў. За што, пытаешся? Якраз перад гэтым я купіла ў Шуры кавалак сала, які ён сцягнуў з-пад пільнага вока жонкі, а грошы, вядома ж, прапіў. Не трэба было мне гэтага рабіць. Грэх. Вось ён і пакараў мяне...

КАСІ, КАСА!

Аляксей Максімавіч трапіў у бальніцу: сэрца. Ужо другі тыдзень тут. Крыху ачунаў, пачувае сябе лепей. Пасля кропельніцы да абеда быў вольны ад праездур час, і ён прылёг на ложка. «Мо пасплю хоць трохі, бо ноччу, лічы, так і не самкнуў вачэй: бяссонніца». І толькі, здаецца, праваліўся некуды ў небыццё, як за акном рэдзенька затарахцеў маторчык. Здагадаўся: касьбар. Ён ужо бачыў гэтага хлапца, які ўшчыльніўся так, што не толькі ў рот і нос, але і на цела не трапіць пылок ад травы. Ужо трэці дзень ён косіць. «Зламаўся б ты ці што, хлопча», — нялюба падумаў пра касца, які перашкаджаў яму спаць, Аляксей Максімавіч.

Відаць, у работніка быў перакур, і бензапіла некалькі хвілін маўчала. А потым зноў — гыр ды гыр! Ну дзе тут заснеш! Ат!..

І стары ўспомніў вёску, сваю касу-літоўку — «сямёрачку». Лёгенькая, востранькая — касіць ёю проста чуд! Ды і мелодыя яе — джык-джык — сэрцу любя, не тое што гэта малатарня. Разважаў: «Бо тая — свая, зямная, гэтая ж — нейкая чужая...»

Ляжачы, Аляксей Максімавіч цвёрда рашыў — калі вернецца, адклепле як след малаточкам сваю «сямёрачку» і абавязкова пакосіць. Абавязкова. Хоць карову ўжо і не трымае, а проста так. Для душы. «Эх, — думаў стары, — калі б і гэтаму хлапцу даць паслухаць, як хараша спывае мая каса! Шкада — не атрымаецца. Я б яму, блазнуку, паказаў, як касіць трэба, а не гыркаць!..»

Але калі ў пакой уплываў пах свежаскошанага сена, твар у старога ўсё роўна лагяднеў...

КАРЫСНАЯ СПРАВА

Юрка, малодшы Ягораў сын, учора патэлефанаваў бацьку ў вёску і адразу ж, ледзь павітаўшыся, папрасіў:

— Тата, горад гармонь просіць! Пра вёску, тата!.. Нашу, любімую!.. Хутчэй, хутчэй!..

Ягор моўчкі, бы пад нейкім гіпнозам, уззяў гармонік, сеў на эдлік, мабільнік паклаў на табурэт перад сабой і расцягнуў мякі...

Выканаў заказ, паднёс мабільнік да вуха, спытаў:

— Ці не хопіць, сын? Ды і чаму гэта табе раптам закарцела сярод белага дня песню паслухаць? Рабіць няма чаго?

Юрка не адказаў.

— Ты што там — плачаш? — Ягор узняўся з эдліка, паставіў гармонік на стол. — Ну дзе ты?!

Сын і на гэты раз не адказаў, хоць быў на сувязі. «Ён, што, — п'яны, можа? Дык быццам не — голас не выдае. А чаму ж тады маўчыць?»

Папытаў больш строга:

— Ты куды там падзеўся?! Дай яму гармонь, а сам — маўчок?

І раптам пачуў сынаў голас, радасны, шчаслівы:

— Усё, тата! Запісалі! Дзякуй! Падчысцім трохі, і будзе добра. Гэта ж мы ў народным тэатры спектакль ставім, і ў фінале патрэбна была песня пра вёску... Чым дзе бегаць і шукаць, дык я пра цябе ўспомніў... Яшчэ раз дзякуй, тата. Прывязём абавязкова спектакль з тваім гармонікам у вёску... Абяцаю!

«Каб жа сказаў, што для спектакля, дык я, можа, сыграў бы лепш», — пашкадаваў Ягор.

Але ад таго, што хоць нейкую карысную справу зрабіў сёння для людзей, радасна прытупнуў нагой і, усміхнуўшыся кату, які ляжаў на лаве і ўважліва сачыў за гаспадаром, жвава прапанаваў: «Ці не пара нам падсілкавацца, дружа? Бачыў жа сам — мы зарабілі!»

Васіль ТКАЧОЎ

ШЧАСЦЕ Ў ЭФІРЫ

Новае тэлевізійнае шоу для ўсёй сям'і стартуе на канале «Беларусь 1»

Тэлеканал «Беларусь 1» распачынае тэлевізійны сезон 2017—2018 года новым праектам: 16 верасня абудзецца прэм'ера народнага шоу «Шчаслівы вечар». Акцэнт праекта — на беларускай сям'і і яе творчых здольнасцях. Самыя таленавітыя ўдзельнікі праграмы атрымаюць не толькі сваю «хвіліну славы», але і карысныя прызы.

У першым выпуску праекта глядачы ўбачаць творчыя нумары ад трох зорных сем'яў. Да выступлення ў эфіры гэтым разам рыхтаваліся тэлеведучыя Тэа і Вольга Рыжыкава, салістка Нацыянальнага акадэмічнага Вялікага тэатра оперы і балета Беларусі Алена Сіняўская з мужам Дзмітрыем, а таксама сямейная пара артыстаў Беларускага дзяржаўнага цырка Вячаслаў Быхан і Хрысціна Нус.

Першы выпуск праграмы будзе дабрачынны. Падарункі, што зараз разыграюць, пойдучы на карысць людзям, якія маюць у іх патрэбу, — расказала перад пачаткам здымак «Шчаслівага вечара» тэлеведучая Вольга Рыжыкава. — Сёння няма нездаровай канкурэнцыі, ёсць толькі здоравае жаданне ўсміхацца і праяўляць сябе, каб дапамагчы калегам ствараць новае шоу: вялікаму праекту папярэднічае вялікая праца ўсёй каманды. Мы вельмі рады за Белтэлерадыёкампанію, якая нарэшце запусціла «Шчаслівы вечар».

Удзельнікі наступных эфіраў «Шчаслівага вечара» пачнуць спаборнічаць за прызы. Але тэлеканал не плануе пакідаць канкурсантаў з падрыхтоўкай нумара сам-насам: да кожнай сям'і далучаць зорнага куратара, які будзе дапамагаць ім здзіўляць глядачоў. Выйсці на сцэну ў тэлестудыі канала «Беларусь 1»

на Макаёнка, 9 цяпер можа кожны беларус — дастаткова ўважліва глядзець тэлевізар у дзень эфіру. Інструкцыя зусім не складаная: цягам трансляцыі канала трэба ўбачыць і запомніць 10 кодавых лічбаў. Першыя лічбы на «Беларусь 1» з'явіцца 16 верасня ў 18:55 падчас міжпраграмнага роліка. У гэтым роліку глядачы даведваюцца і нумар, па якім трэба тэлефанаваць, каб агучыць усе 10 лічбаў кода. Далей — больш складана: наступную частку кода трэба будзе чакаць у фільмах і праграмах. Апошнія

лічбы агучаць у эфіры вячэрняй «Панарамы», а таксама вядучыя праекта Артур Шуляк і Марыя Багатыр у пілотным выпуску «Шчаслівага вечара». Калі прагучаць апошнія лічбы, трэба не марнаваць час, а хутчэй тэлефанаваць на тэлеканал: першая тройка беларусаў можа разлічваць на ўдзел у праекце. Паспелі? Рыхтуйцеся ехаць у студыю! Абмежаванні амаль няма: уззяць удзел у праграме можна незалежна ад узросту і творчых сіл, паклікаць на дапамогу членаў сям'і і сяброў, паказаць нумар на любы густ. Адзіная ўмова — на сцэне павінна з'явіцца не больш за пяць чалавек.

Пераможцу народнага шоу разам з прафесійным журы (дарэчы, таксама зорным!) будзе выбіраць уся краіна: прысуд творчым нумарам вынесуць і тэлегледачы, якія могуць уплываць на вынікі праграмы праз тэлефоннае і sms-галасаванне.

Дар'я ЧАРНЯЎСКАЯ.
Фота з архіва
Белтэлерадыёкампаніі

БАНКІ — ДЗЕЦЯМ

На мінулым тыдні стартвала маштабная рэспубліканская акцыя «Белаграпрамбанка» па фінансавай адукаванасці «Твае першыя фінансы». Пачатак акцыі адзначаўся яркімі ўрачыстымі мерапрыемствамі для школьнікаў ва ўсіх абласных цэнтрах Беларусі.

У Мінску супрацоўнікамі «Белаграпрамбанка» было арганізавана сапраўднае свята фінансавай адукаванасці ў сярэдняй школе №136. Кульмінацыяй мерапрыемства стала ўручэнне вучням п'ятых класаў маляўнічага ілюстраванага зборніка фінансавых апавяданняў на беларускай мове «Твае першыя фінансы» і іншых памятных прызоў і падарункаў ад банка. Навучэнцы гэтай школы прынялі актыўны ўдзел у віктарыях і конкурсах, правярылі свае веды па фінансавай адукаванасці, а таксама разам з супрацоўнікамі банка патрэніраваліся ў рашэнні эканамічных задач.

Ідэя стварэння зборніка апавяданняў на фінансавую тэму для школьнікаў нарадзілася не выпадкова, — адзначыў на свяце намеснік старшыні Праўлення ААТ «Белаграпрамбанк» Сяргей ЧУГАЙ. — Мы хацелі, каб вывучэнне фінансавай граматы было для дзяцей у першую чаргу цікавае і карыснае. Таму кніга «Твае першыя фінансы» напісана ў зямлянай форме — у выглядзе жывых, цікавых, маляўніча ілюстраваных апавяданняў на фінансавую тэму. У ёй шмат карыснага для сябе можа знайсці нават дарослы чалавек. З дапамогай гэтага праекта мы хочам паказаць, што банк адкрыты для падрастачага пакалення і гатовы дапамагчы ў засваенні фінансавай навукі. Сёння часцяком па ўзроўні фінансавай адукаванасці чалавека мяркуюць аб яго прафесіяналізме, узроўні агульнага развіцця. Наша задача — дапамагчы дзецям стаць яшчэ больш развітымі і адукаванымі ў фінансавым плане, і як вынік, паспяхова і ўпэўненымі ў сабе.

Даведка. У 2017 годзе праекту «Белаграпрамбанка» «Твае першыя фінансы» споўнілася чатыры гады. За гэты час банк наведаў сотні школ па ўсёй краіне, правёў мноства ўрокаў па фінансавай адукаванасці і ўручыў тысячам пяцікласнікаў брашуры на фінансавую тэму. Акрамя таго, «Белаграпрамбанк» з'яўляецца актыўным удзельнікам Тыдня фінансавай адукаванасці дзяцей і моладзі, які штогод праводзіцца ў нашай краіне. Так, у 2016 годзе банк правёў для дзяцей па ўсёй Беларусі больш за 300 мерапрыемстваў, у іх прыняло ўдзел больш за 11 тысяч чалавек.

Сяргей КУРКАЧ. kurkach@zviagda.by